دوکانەکەی تاڵب خەیات.. ستیڤان شەمزینی

نوستالیژیا
بەشی دووەم

دوکانەکەی تاڵب خەیات

من بە درێژایی نەوەدەکان، کادری حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی بووم. لە حزبدا هەر کارێک پێم درابێت، بە سێ و دوو، بە ئەنجامم گەیاندووە. هەرچەندە دەروێش نەبووم و بەردەوام رەخنە و بۆچوونی جیاوازم هەبووە، تەنانەت بە بەڵێ بێکار ناوزەد دەکرام، بەڵام لەو بڕوایەدام زۆربەی هاوڕێیان گەواهیی ئەوەم بۆ دەدەن، زۆر دڵسۆزانە، ئەوەی لە توانامدا بووبێت درێغیم لە بردنە پێشەوەی ئەرکە حزبییەکاندا نەدەکرد. بەم بۆنەوە توانیبووم پێگەیەک بۆ خۆم دروست بکەم. لە ئازاری ساڵی ٢٠٠٠ یەکێتی نیشتمانی کوردستان، لە ژێر فشاری ئێران، زنجیرەیەک گووشاری بۆ سەر حزبی کۆمۆنیست دروستکرد. یەکێک لەوانە هەوڵدان بوو بۆ دادگاییکردنی حزبی کۆمۆنیست، بە چەند پاساوێکی سەیر، لەوانە: داوای سەربەخۆیی کوردستان و ئەنجامدانی ریفراندۆم بۆ یەکلاکردنەوەی چارەنووسی کوردستان. هەر لەو سەوبەندەدا بزووتنەوەی ریفراندۆم لە ناوەوە و دەرەوەی وڵات چالاکیی زۆری ئەنجامدابوو، دەتوانم بڵێم بە پلەی یەکەم، “ئاسۆ کەمال” ببووە سیمای بزووتنەوەکە.

حزبی کۆمۆنیست توانی لە رێگەی هاوپشتیوانی رێکخراوە چەپەکان و سەرنجڕاکێشانی رێکخراوە نێودەوڵەتی و لۆکاڵییەکان، دژە گووشارێک بۆ سەر یەکێتی دروست بکات. ئەمەش تارادەیەک پاشەکشەی بە ویستی یەکێتی کرد بۆ دادگاییکردنی حزب و سەرەنجام هەڵوەشاندنەوەی. لە کۆتایی مانگی حوزەیران گووشارەکانی یەکێتی فۆرمێکی تری بە خۆوە گرت، ئەویش لە ژێر بیانووی بردنە دەرەوەی بارەگای حزبەکاندا، گووشار خرایە سەر حزبی کۆمۆنیست، تەنانەت ئاو و کارەبای بارەگاکان بە فەرمانی نەوشیروان مستەفا بڕدران. حزب زنجیرەیەک کاردانەوەی هەبوو، چەند خۆپیشاندان و پرۆتێستەکمان لە شاری سلێمانی ئەنجامدا، بەڵام یەکێتی بە تەقەکردن و لێدان و توندوتیژیی وەڵامی خۆپیشاندانی هێمنانەی ئێمەی دایەوە. من خۆم یەکێک بووم لە خۆپیشاندەران و شایەتم لەسەر کۆی رووداوەکان. لە چەند رۆژی یەکەمی مانگی تەمووزی ٢٠٠٠ بە روونی ئەوە دەبینرا،

یەکەتی نیازێکی خراپی هەیە و رەنگە پەلاماری بارەگاکان بدات بە هێزی سەربازیی، ئەم بەچوونە راست دەرچوو، چونکە رۆژی چواردەی تەمووز هێزەکانی یەکەتی پەلاماری ئۆتۆمبیلێکی حزبی کۆمۆنیستیان دا و پێنج کادری تێکۆشەر لەو پەلامارەدا گیانیان بەختکرد. پاشان بە هێزی ئاسایش و میلیشیاکانی تری یەکەتی گەمارۆی کۆی بارەگاکان درا، کە لەو کاتەدا لە ناو بینای رادیۆی حزب بووم لە گردەکەی نێوان گەڕەکی بەختیاری و زەرگەتەی "سلێمانی".
بەم شێوەیە و بە زەبری هێز یەکەتی بارەگاکانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی و رێکخراوی سەربەخۆی ئافرەتان و سەنتەری بەرگریی منداڵان و یەکەتی خوێندکار و لاوانی ئازادی لە شاری سلێمانی دەستبەسەردا گرت. ئیدی ئەو ماوەیە زیندانەکانی ئاسایش و بنکەکانی پۆلیس لە ئەندامانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی جمەیان دەهات. ئێمەش کەوتینە خۆشاردنەوە. من لە شەوی ١٨ی تەمووز لە خواردنگەیەکی سەهۆڵەکە لەلایەن ئاسایشی رزگاری دەستگیرکرام بە فەرمانی ملازم "بەرزان". لەگەڵ ئەوەشدا ئێمە هەر بەردەوام بووین لەسەر کار و چالاکیی خۆمان بەشێوەی نهێنی. لە سەرەتای مانگی ئاب، شەوێک بە بەیاخ سەر دیواری شوێنە گشتییەکانی شارمان نووسی، زەربەشیان دروشم بوون لە دژی تیرۆرکردنی ئەو پێنج کادرە و قەدەغەکردنی حزبی کۆمۆنیست. جگە لەمەش بەردەوام بە نهێنی بەیاننامە و بڵاوکراوە و رۆژنامەکانی حزبمان بڵاودەکردەوە بە تایبەت لەناو ئەو کەسانەی جێگەی متمانە بوون. لەو سەروەختەدا، دوکانەکەی هاوڕێ "تاڵب" کە دوکانێکی بچووکی بەرگدروو بوو، لە پشتی بازاڕی گەورەی سلێمانی لەسەر شەقامی کاکە ئەحمەدی شێخ، ببووە مەکۆی سەرەکی بینینی هاوڕێیان و هەروەها زۆربەی بەیاننامە و بڵاوکراوە و رۆژنامەکان لە دوکانەکەی ئەودا دەشاردرانەوە و لە بەرەوە لێیان دەبرا و دابەش دەکران.
هاوڕێ تاڵب، مرۆڤێکی روح سووکە، لە رووی تەمەنەوە، لەم گرووپە گەنجەی وەک ئێمە بەتەمەنتر بوو، زۆر رێزی هەبوو لە قەیسەرییەکەدا، زۆرێک دوکاندارەکانی گوزەرەکە بەوەیان زانیبوو دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب، بووەتە مەکۆی یەکتر بینین و گەنجینەی بڵاوکراوە و ئەدەبیاتی حزب، تەنانەت بڵاوکراوەکانی حزبی کۆمۆنیستی کرێکاریی ئێرانیش، لە چەشنی "ئەنتەرناسیۆنال" لە دوکانەکەی ئەو دەستدەکەوتن، بەڵام ئەو دوکاندارانە هەندە رێز و خۆشەویستیان بە تاڵب خەیات هەبوو، نەک بەدەنگ ببوون، بەڵکو زۆربەی جار دەبوونە هاوکارمان و هەواڵیان دەداینە لەسەر بوونی ئاسایش یان پۆلیس لە نزیک گوزەرەکە. من لەو بارودۆخەدا، هەمیشە پێیەکم لە ماڵەوە و پێیەکی ترم لە دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب بوو.

ڕۆژانە دەچوومە ئەوێ، هەر بڵاوکراوەیەکی تازە هەبوایە وەرمدەگرت، هەروەها دەیان نوسخەی ترم بە دەست و هاوڕێکانم وەردەگرت، کە دەیانویست ئاگایان لە سیاسەتی ئێمە بێت، چونکە ئاسایشی یەکێتی، ڕۆژنامەی بەپێشەوە، دواتریش ئەکتەبەری لە ریزی تریاک و حەشیشە دانابوو، بەدەستی هەر کەسێوە بگیرابایە، بە سێ و دوو، بەرەو فەلاقاخانەکەی ئاسایش دەبرا. بۆیە کەم کەس هەبوو ئازایەتی ئەوەی هەبێت تەنانەت بە نهێنیش بڵاوکراوە و بەیاننامەکانمان وەربگرێت، مەگەر ئەو کەسانەی زۆر لەمانەوە نزیک بوون.
ئێستا بیرم دێتەوە، هەمیشە ٦-٥ کەس لە هاوڕێیان لە دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب ئامادەبوون، زۆرجار قسە و دیالۆگ ئەوەندە درێژەی دەکێشا، ڕۆژ ئاوا دەبوو. بەهۆی ئەو قەرەباڵغیەشەوە هیچ کەس بە تایبەت ئافرەتان روویان نەدەکردە دوکانەکەی. بەکورتییەکەی لە کار و کاسبیمان کردبوو. هەندێک جاریش تووڕە دەبووین و دەنگمان بەرز دەکردەوە و قسەمان بە دەسەڵات دەوت، کاک تاڵب بە لەسەرخۆییەکەوە دەیووت، هاوڕێیانی ئازیز کەمێک دەنگتان نزم بکەنەوە، هەر ئەم کونەمان هەیە، با ئەویش لە دەست نەدەین. قسەکەشی راستبوو، چونکە دوکانەکەی ئەو ببووە بارەگایەکی نافەرمی حزبی کۆمۆنیست لە چەقی بازاڕدا. بەدرێژایی ساڵی ٢٠٠٠ ئەوە حاڵی دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب بوو، من دوای ئەوە سەفەرم کرد، ئاگام لەو ڕەوشە نەما، بەڵام دەمزانی دواتریش ڕەوشی دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب بە بەراوورد بە ئەوکاتەی لە ناوەوەی وڵات بووم، عەینەن تاس و حەمام بوو. پێموایە ئەوە ماوەی دوو ساڵێک زیاتر درێژەی کێشا. پاشان من لە ٢٠٠٤ بە تەواوەتی وازم لە حزبی کۆمۆنیست هێنا، ئیدی ئاگام لە چالاکی حزب و دوکانەکەی هاوڕێ تاڵبیش نەما، بەڵام دوای دوو ساڵ لە وازهێنانم لە حزب "٢٠٠٦" کاتێک ویستم گوزەرێک بەناو ئەو قەیسەرییەدا بکەم کە دوکانەکەی هاوڕێ تاڵبی تێدابوو، زۆر شت گۆڕابوو، هەم قەیسەرییەکە گۆڕابوو، هەم دوکانەکەی هاوڕێ تاڵب نەمابوو، تەنانەت لەم ماوەیە جارێکی دیکە ڕێگەم کەوتەوە ئەو قەیسەرییە تەنانەت نەمتوانی دوکانەکەشی بدۆزەمەوە، ئاخر هەموو شتێک لە گۆڕاندایە.
ئێستاش بیر لەو قۆناغە دەکەمەوە، کە ١٢ ساڵێک پێش هەنووکەیە، هەستێکی سەیرم لا دروست دەبێت، جگە لەوەش درک بە ماندووبوونی خۆم دەکەم،. هەم بێزارییەکی گەورە سەرتاپا دامدەپۆشێت کە هەمیشە مەحکوم بووم بە یارییەکی سیزیفی و هەشتاش لەو بڕوایەدام هیچم نەبووە بە هیچ. هەم بیر لە مرۆڤێکی وەک هاوڕێ تاڵب دەکەمەوە، هەواڵێکی فێنک بە دەمدا گووزەر دەکات. ئەگەرچی ئەو زەمەنە بە ئێمە زۆر تاڵ بوو، کەچی وەختێک دێتەوە ناو یادەوەریم، هەست بە شادییەکی سەرسوڕهێنەر دەکەم.

تێبینی: ئەم بەشەی نوستالیژیا لی بەرگی سێیەمی کتێبی (قوتووی عەتار) لە لاپەڕە ٥٤٠-٥٤٣ بەشێوەی کتێبی کاغەز بڵاوکراوەتەوە.